

OFERTA EDUKACYJNA

Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej IPN w Poznaniu

2019–2020

- PROJEKTY EDUKACYJNE
- KONKURSY REGIONALNE
- KONKURSY OGÓLNOPOLSKIE
- LEKCJE
- WYKŁADY
- WARSZTATY
- ZAJĘCIA TERENOWE
- RAJDY
- POKAZY FILMOWE
- AKCJE SPOŁECZNE
- ROCZNICE
- OBCHODY
- „PRZYSTANEK HISTORIA”
- WYDAWNICTWA
- PORTALE INTERNETOWE
- WYSTAWY
- MULTIMEDIA

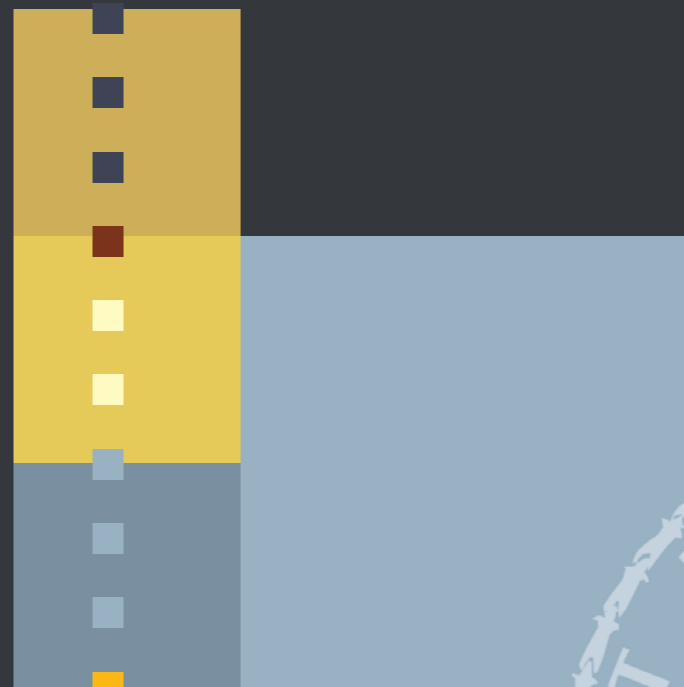
INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Oddział w Poznaniu

OFERTA EDUKACYJNA

Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej IPN w Poznaniu

2019–2020

Ofertę przygotował zespół

Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej w składzie:

Anna Chmielewska-Metka

Tomasz Cieślak

Agnieszka Kołodziejska

Katarzyna Książkowska

Krzysztof Mazur

Piotr Orzechowski

Marcin Podemski

Witold Sobócki

pod kierunkiem:

Marty Szczesiak-Ślusarek

Opracowanie graficzne

Konstancja Pleskaczyńska

Dystrybucja

IPN-KŚZpNP Oddział w Poznaniu

ul. Rolna 45a, 61-487 Poznań, tel. 61 835 69 69

www.ipn.gov.pl

SPIS TREŚCI

■ Słowo wstępne | 6

■ SZKOLENIA DLA NAUCZYCIELI | 8

- Ogólnopolskie szkolenia dla nauczycieli | 10
- Poznański Czerwiec 1956 | 12
- Wojna polsko-bolszewicka | 14
- Wykłady otwarte dla nauczycieli | 15

■ PROJEKTY EDUKACYJNE | 16

- Zemsta za Niepodległość. Ziemianie – ofiary dwóch agresorów | 18
- Kamienie Pamięci. Bohaterowie wojny polsko-bolszewickiej | 19
- Kresy – polskie ziemie wschodnie w XX wieku | 20
- V Turniej Debat Historycznych | 21

■ KONKURSY REGIONALNE | 22

- „Sztafeta Pamięci. Losy mojej rodziny w czasie II wojny światowej” | 24
- „1939-1945. Wojenne losy Polski i Polaków” | 26
- Turniej „Szare Szeregi” | 27

■ KONKURSY OGÓLNOPOLSKIE | 28

- „Niewyciężeni 1918” | 30
- VI OKR „W kręgu poezji i prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbrück” | 31
- „Policjanci w służbie historii” | 32
- „Żołnierze w służbie historii” | 33

■ LEKCJE, WYKŁADY, WARSZTATY | 34

- „Wizyta historyka”. Lekcje w szkołach | 36
- „Na ziemiach piastowskich! Powojenne dzieje Ziemi Lubuskiej” | 38
- „Tylko teczki? O zasobie archiwalnym IPN” | 39

- „Drzwi otwarte w IPN” | 40
- „Why is it so important? The lesson on modern Polish history for foreigners”/ „Dlaczego to takie ważne? Lekcja współczesnej polskiej historii dla cudzoziemców” | 42
- VI Warsztaty Filmowe „Opowiem Twoją historię” | 43

■ ZAJĘCIA TERENOWE | 44

- „Tramwajem przez historię najnowszą. Powstanie Wielkopolskie 1918–1919”. Lekcje terenowe | 46
- „Tramwajem przez historię najnowszą. Poznański Czerwiec 1956”. Lekcje terenowe | 47
- „Tramwajem przez historię najnowszą. Wrzesień 1939”. Lekcje terenowe | 48
- „W rocznicę wybuchu II wojny światowej – geocaching”. Gra terenowa | 49

■ RAJDY | 50

- II Wielkopolski Rajd Szlakiem Policji Państwowej II RP | 52
- VII Rajd Szlakiem Żołnierzy Wyklętych w Wielkopolsce im. kpt. Jana Kempańskiego „Błyska” oraz por. Kazimierza Skalskiego „Zapory” | 54
- III Wielkopolski Rajd Konny szlakiem 3. Pułku Ułanów Wielkopolskich | 56
- „Ścieżkami historii. Wielkopolskie w wojnie polsko-bolszewickiej”. Rajd rowerowy | 58

■ POKAZY FILMOWE | 60

- „Historia na dużym ekranie”. Pokazy w Poznaniu i w Zielonej Górze | 62

■ AKCJE SPOŁECZNE, ROCZNICE, OBCHODY | 64

- XI akcja medialno-edukacyjna „Zapal znicz pamięci” | 66
- IV Wielkopolskie Forum Pamięci Narodowej | 68
- Cykl „Konferencje dla młodzieży” | 70
- VI Katyński Marsz Cieni w Wolsztynie | 71

■ „PRZYSTANEK HISTORIA” W POZNANIU, ZIELONEJ GÓRZE I LESZNIE | 72

- „Przystanek Historia” w Radiu Poznań | 74

■ WYDAWNICTWA | 76

■ PORTALE INTERNETOWE IPN | 80

■ WYSTAWY | 82

■ MULTIMEDIA | 87

- „4 czerwca 1989. Z nadzieją ku wolności”. Infografiki o wyborach parlamentarnych z 1989 roku
- Książeczka z hymnem państwowym Rzeczypospolitej Polskiej do samodzielnego wydrukowania i złożenia
- Układanka „Powstanie Wielkopolskie. Symbole zwycięskiego powstania”
- Spot poznańskiego oddziału IPN o Powstaniu Wielkopolskim „Pamiętamy!”
- Teeka edukacyjna „Poznański Czerwiec 1956”

SŁOWO WSTĘPNE

Szanowni Państwo,

Biuro Edukacji Narodowej IPN, wykonując zadania wynikające z ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej, prowadzi w kraju i za granicą działalność edukacyjną, wystawienniczą oraz wydawniczą w zakresie porzobiorowej i najnowszej historii Polski. Pracownicy BEN w ramach różnorodnych projektów upowszechniają wiedzę o najważniejszych dla narodu polskiego wydarzeniach, popularyzują wyniki najnowszych badań historycznych, wspierają również przedsięwzięcia społeczne służące kreowaniu patriotyzmu i umacnianiu tożsamości narodowej.

W tym roku szkolnym najwięcej uwagi poświęcimy tematom związanym z rocznicami wybuchu II wojny światowej i Zbrodni Katyńskiej oraz wojny polsko-bolszewickiej. Czcząc pamięć o ofiarach tych tragicznych wydarzeń, zachęcać będziemy Państwa do skorzystania z naszych propozycji, m.in. szkoleń dla nauczycieli, lekcji w szkołach i gier miejskich. Przedstawimy ponadto nasze nowości, czyli grę planszową o Powstaniu Wielkopolskim, infografiki dotyczące wyborów parlamentarnych z 1989 roku oraz tekę edukacyjną o Poznańskim Czerwcu.

Z ofertą edukacyjną docieramy niemalże do wszystkich miejscowości regionu, organizując lekcje, warsztaty oraz spotkania w lokalnych ośrodkach kulturalnych i centrach doskonalenia nauczycieli. Proponujemy również uczestnictwo w licznych konkursach, projektach regionalnych i ogólnopolskich oraz w akcjach medialno-edukacyjnych.

Naszym głównym partnerem w realizacji powyższych działań będą nauczyciele. Chętnie współpracujemy także ze stowarzyszeniami: w różnych miejscowościach współorganizujemy lokalne wydarzenia i zachęcamy do włączenia się w nie mieszkańców. Dla sympatyków aktywnych form edukacji organizujemy rajdy terenowe oraz marsze pamięci. Proponujemy też nową, mniej znaną – geocaching.

Chcielibyśmy, aby każdy z Państwa znalazł w naszej ofercie atrakcyjną propozycję dla siebie, swoich uczniów, wychowanków czy podopiecznych. Jesteśmy otwarci na współpracę, a miłośników historii zachęcamy do bezpośredniego kontaktu z nami.

Szczegółowe informacje o działaniach Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej IPN w Poznaniu będą systematycznie publikowane na stronie <https://poznan.ipn.gov.pl/>

Zespół OBEN IPN w Poznaniu

SZKOLENIA DLA NAUCZYCIELI

GENEZA TOTALI- TARYZMÓW

Ogólnopolskie szkolenia dla nauczycieli

Tegoroczna edycja ogólnopolskiego szkolenia dla nauczycieli organizowanego we wszystkich oddziałach IPN dotyczyć będzie genezy totalitaryzmów. Składać się będzie z czterech spotkań o charakterze warsztatowym, na które zaprosimy Państwa w trakcie roku szkolnego do Poznania oraz do Zielonej Góry.

Uczestnicy otrzymają zaświadczenia oraz materiały edukacyjne. Szczegółowe informacje będą dostępne na stronie internetowej <https://poznan.ipn.gov.pl/>

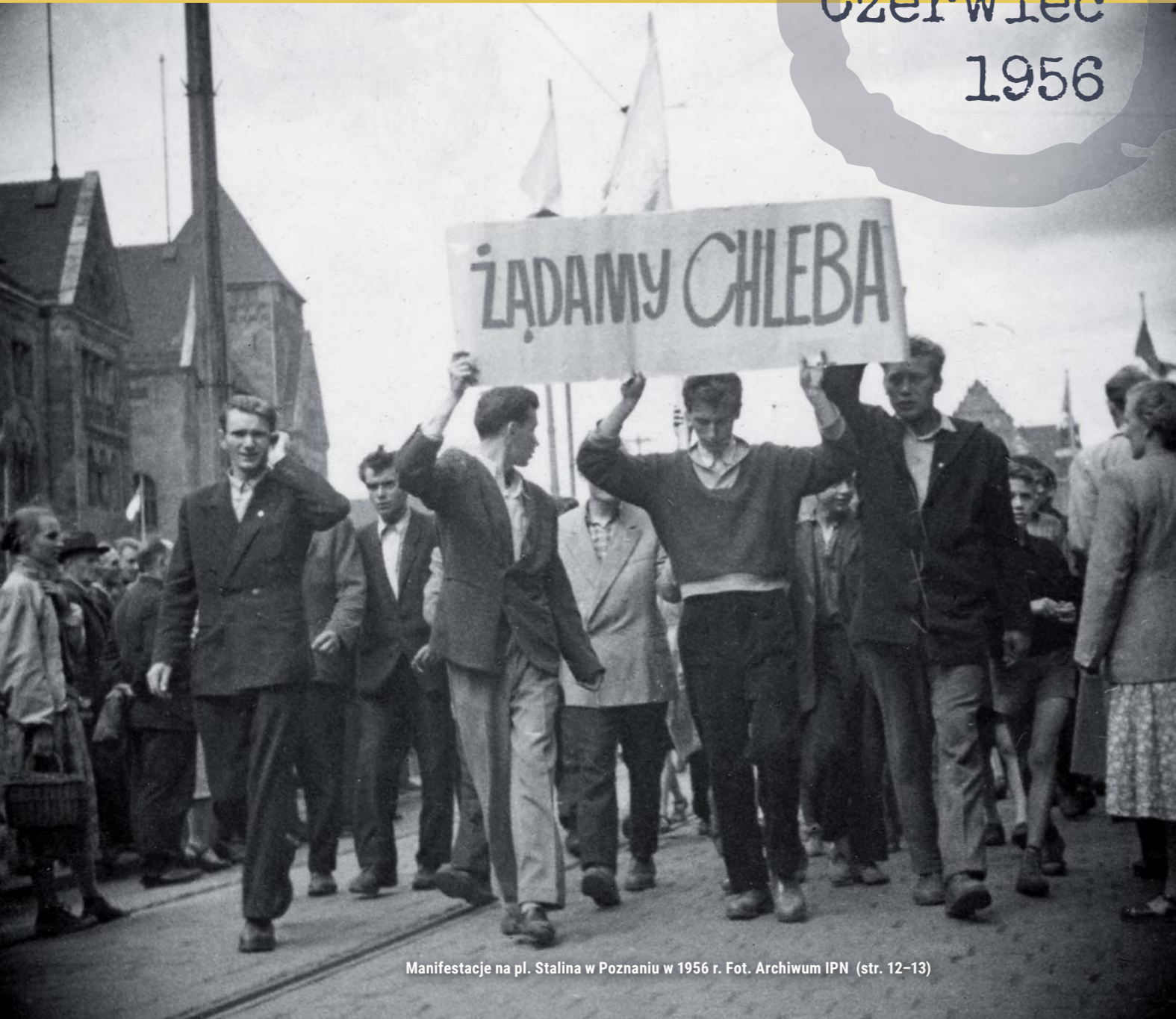

Koordynator: Agnieszka Kołodziejska
agnieszka.kolodziejska@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 55

termin: rok szkolny 2019/2020

grupa docelowa: nauczyciele historii i innych przedmiotów humanistycznych

Poznański Czerwiec 1956

Manifestacje na pl. Stalina w Poznaniu w 1956 r. Fot. Archiwum IPN (str. 12–13)

Poznański Czerwiec 1956

W związku z wydaniem teki edukacyjnej „Poznański Czerwiec 1956” zapraszamy nauczycieli na szkolenia prowadzone przez pracowników OBEN w Poznaniu. W trakcie wykładów i warsztatów przybliżymy scenariusze lekcji oraz ćwiczeń przeznaczone dla nauczycieli i uczniów, eseje historyczne, liczne dokumenty i zdjęcia. Uczestnicy otrzymają zaświadczenia oraz materiały edukacyjne. Szczegółowe informacje będą dostępne na stronie internetowej <https://poznan.ipn.gov.pl/>

Koordynator: Marta Szczesiak-Ślusarek
marta.szczesiak@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 57

termin: rok szkolny 2019/2020
grupa docelowa: nauczyciele historii i innych przedmiotów humanistycznych

Marszałek Józef Piłsudski
z batalionem „Murmańczyków”
walczących w latach 1918–1919.
Fot. Archiwum IPN

Wojna polsko- -bolszewicka

Wojna polsko-bolszewicka

Nauczycielom z województwa wielkopolskiego i lubuskiego proponujemy udział w seminarium na temat wojny polsko-bolszewickiej. Odbędzie się ono na początku 2020 roku w Muzeum Powstańców Wielkopolskich im. gen. Józefa Dowbora-Muśnickiego w Lusowie.

Uczestnicy otrzymają zaświadczenia oraz materiały edukacyjne. Szczegółowe informacje będą dostępne na stronie internetowej <https://poznan.ipn.gov.pl/>

Koordynator: Witold Sobócki
witold.sobocki@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 64

termin: 28 I 2020

grupa docelowa: nauczyciele historii i innych przedmiotów humanistycznych

Wykłady otwarte dla nauczycieli

Wraz z Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu zapraszamy na wykłady otwarte, które dotyczyć będą tematów rocznicowych.

1. Operacja Tannenberg – 24 IX 2019
2. „Niepodległa”. Wykorzystanie gry w edukacji historycznej – 27 XI 2019
3. Śledztwo katyńskie. Prezentacja materiałów edukacyjnych dotyczących zbrodni katyńskiej – IV 2020
4. Z „Solidarnością” do wolności – V 2020

Koordynator: Marta Szczesiak-Ślusarek
marta.szczesiak@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 57

termin: rok szkolny 2019/2020

grupa docelowa: nauczyciele historii i innych przedmiotów humanistycznych

PROJEKTY EDUKACYJNE

Zemsta za Niepodległość. Ziemianie – ofiary dwóch agresorów

Nowy podział Polski dokonany jesienią 1939 roku przez III Rzeszę i ZSRS stanowił nie tylko kres państwowości polskiej, ale także sygnał do rozpoczęcia masowych represji wobec polskich elit społecznych. Kulminacją antypolskich działań okupantów były niemieckie Operacja „Tannenberg” i akcja AB oraz sowiecka Zbrodnia Katyńska. Wśród ofiar obydwu totalitaryzmów znaleźli się również ziemianie, których deportowano w głąb ZSRS lub wywieziono do Generalnego Gubernatorstwa, odbierając im majątki.

Uczestnicy ogólnopolskiego projektu mają za zadanie wykonać pracę w jednej z trzech form – pisemnej, fotograficznej lub multimedialnej. Oceniane będą: kreatywność, zgodność z faktami historycznymi oraz samodzielna praca z materiałami historycznymi (źródła pisane, fotografie i relacje świadków). Zwycięzcy konkursu przyjadą do Krakowa na sesję naukowo-edukacyjną, połączoną z ogólnopolskim finałem konkursu, która planowana jest na kwiecień 2020 roku.

Koordynator ogólnopolski: dr Marcin Chorążki
marcin.chorazki@ipn.gov.pl
tel. 12 211 70 26

Koordynator regionalny: Katarzyna Książkowska
katarzyna.ksiazkowska@ipn.gov.pl
tel.: 61 835 69 86

termin: IX 2019 – IV 2020

grupa docelowa: uczniowie i nauczyciele szkół podstawowych (klasy VI–VIII) oraz ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych

Organizatorzy: Instytut Pamięci Narodowej, Polskie Towarzystwo Ziemiańskie Oddział w Krakowie, Fundacja im. Zofii i Jana Włodków w Krakowie, Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu.

Dekoracja harcerza Tadeusza Jeziorańskiego Krzyżem Walecznych w wojnie polsko-bolszewickiej.
Fot. Archiwum IPN

Kamienie Pamięci. Bohaterowie wojny polsko-bolszewickiej

W ramach XI edycji ogólnopolskiego projektu „Kamienie Pamięci” przypominamy bohaterów wojny polsko-bolszewickiej 1919–1921. Projekt ma za zadanie przywrócić zbiorowej pamięci lokalnych bohaterów. Jego uczestnikami mogą być grupy uczniów kierowane przez nauczyciela, koła naukowe, grupy rekonstrukcyjne. Formuła jest otwarta także dla osób indywidualnie zajmujących się historią. Zadaniem uczestników jest odnalezienie postaci zasługującej na upamiętnienie, a następnie upowszechnienie wiedzy o niej w wybrany przez siebie sposób, z wykorzystaniem odnalezionych źródeł.

Koordynator: Anna Chmielewska-Metka
anna.chmielewska-metka@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 52

termin: rok szkolny 2019/2020

grupa docelowa: uczniowie i nauczyciele szkół podstawowych, ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych

Kresy – polskie ziemie wschodnie w XX wieku

Celem projektu jest popularyzowanie historii polskich Kresów Wschodnich I i II Rzeczypospolitej. Jednym z jego najważniejszych aspektów jest uwrażliwienie uczestników na los Polaków mieszkających za naszą obecną wschodnią granicą, kształtowanie świadomości, że nadal są oni częścią naszej Ojczyzny. Główną nagrodą za najlepszą pracę pisemną lub multimedialną będzie wyjazd na Kresy w drugiej połowie 2020 roku.

Koordinator ogólnopolski: Sergiusz Kazimierczuk
 sergiusz.kazimierczuk@ipn.gov.pl
 tel. 22 581 86 74

Koordinator regionalny: Anna Chmielewska-Metka
 anna.chmielewska-metka@ipn.gov.pl
 tel. 61 835 69 52

termin: wiosna 2020

grupa docelowa: uczniowie i nauczyciele szkół podstawowych (klasy VII–VIII) oraz ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych

V Turniej Debat Historycznych IPN

Projekt skierowany do uczniów szkół średnich z Wielkopolski. Uczestnicy poszerzają i pogłębiają wiedzę historyczną na temat ważnych problemów związanych z najnowszą historią Polski. Dzięki metodzie debaty oksfordzkiej, która jest formą uporządkowanej dyskusji nad tezą, młodzież ma możliwość zaprezentowania swojej wiedzy, sztuki oratorskiego, a także podjęcia odpowiedzialności za własne słowa. Duży nacisk kładziemy na kulturę słowa i szacunek do oponenta. Turniej finałowy, który odbędzie się w połowie 2020 roku w Warszawie, zostanie poprzedzony etapem regionalnym. Przyjmujemy zgłoszenia drużyn czteroosobowych z jedną dodatkową osobą rezerwową.

Koordinator ogólnopolski: Aneta Mintzberg
 aneta.mintzberg@ipn.gov.pl
 tel. 22 540 58 73

Koordinator regionalny: Tomasz Cieślak (Poznań)
 tomasz.cieslak@ipn.gov.pl
 tel. 61 835 69 53

Koordinator regionalny: Krzysztof Mazur (Zielona Góra)
 krzysztof.mazur@ipn.gov.pl
 tel. 68 453 26 57

termin: V–VI 2020

grupa docelowa: uczniowie i nauczyciele szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych

KONKURSY REGIONALNE

Ludność cywilna podczas kopania rowów przeciwlotniczych w Warszawie w 1939 r. Fot. Archiwum IPN

II WOJNA ŚWIATOWA

„Sztafeta Pamięci. Losy mojej rodziny w czasie II wojny światowej”

Cel konkursu o symbolicznym tytule „Sztafeta Pamięci” to zachęcenie do rodzinnych dyskusji o historii II wojny światowej i o wplecionych w nią losach przodków. Szczególnie zależy nam na przypomnieniu ofiar poniesionych przez Polaków zamieszkujących na ziemiach wcielonych w 1939 roku do III Rzeszy Niemieckiej. Interesuje nas również życie codzienne pod okupacją niemiecką, to, jak w czasie tak traumatycznym radzili sobie ludzie niezaangażowani bezpośrednio w działania wojenne.

Uczestników konkursu prosimy o przygotowanie prac pisemnych. Laureaci w ramach tzw. wyjazdu pamięci do Austrii zaplanowanego na maj 2020 roku, odwiedzą miejsca pamięci ważne dla Polaków.

Koordynator: Agnieszka Kołodziejska
agnieszka.kolodziejska@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 55

termin: X–V 2020

grupa docelowa: uczniowie i nauczyciele szkół podstawowych (klasy VI–VIII) oraz ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych

Organizatorzy: Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu, Stowarzyszenie Rodzin Polskich Ofiar Obozów Koncentracyjnych, Muzeum Martyrologii Wielkopolski Fort VII w Poznaniu – Oddział Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości

„1939–1945. Wojenne losy Polski i Polaków”

Wzorem lat poprzednich organizujemy kolejną edycję konkursu o II wojnie światowej. W finale uczestnicy zmierzą się z pytaniami testowymi dotyczącymi wielu aspektów wojennego dramatu, m.in. życia codziennego Polaków, polityki okupantów wobec polskich obywateli, struktur i działalności Polskiego Państwa Podziemnego i funkcjonowania polskich władz państwowych na uchodźstwie. Celem konkursu jest poszerzenie wiedzy o historii Polski w latach 1939–1945 oraz kształtowanie świadomości patriotycznej młodego pokolenia.

Koordynator: Marcin Podemski
marcin.podemski@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 64

termin: V 2020

grupa docelowa: uczniowie i nauczyciele szkół podstawowych (klasy VII–VIII)

II Lubuski Turniej Historyczny „Szare Szeregi”

Turniej organizowany jest we współpracy z Oddziałem IPN w Szczecinie dla uczniów szkół podstawowych z całego województwa lubuskiego. W październiku 2019 roku na stronie internetowej www.poznan.ipn.gov.pl opublikujemy regulamin wraz ze szczegółowymi zagadnieniami. Informację wyślemy także drogą mailową do szkół. Tematyka dotyczyć będzie udziału Polaków w II wojnie światowej, ze szczególnym uwzględnieniem historii Szarych Szeregów. Zgłoszeni uczestnicy otrzymają komplet materiałów, na podstawie których będą przygotowane zadania turniejowe. Materiały, po zakończeniu zgłoszeń, otrzymają na podany adres e-mail nauczyciela lub szkoły. Turniej odbędzie się w maju 2020 roku w Zielonej Górze.

Koordynator: dr Zofia Fenrych
zofia.fenrych@ipn.gov.pl
tel. 91 312 94 08

termin: X 2019 – V 2020

grupa docelowa: uczniowie szkół podstawowych

KONKURSY OGÓLNOPOLSKIE

„Niewycięzeni 1918”

III edycja konkursu edukacyjnego upamiętniającego sylwetki osób uhonorowanych Krzyżem bądź Medalem Niepodległości. Poprzez ten konkurs pragniemy zachęcić młodych ludzi do „odkrywania” biografii i upamiętniania osób, które zasłużyły się Niepodległej Polsce. Jest to okazja do poznania historii Polski przez pryzmat indywidualnych biografii.

Szczegóły dotyczące tegorocznej edycji konkursu znajdują Państwo na stronie internetowej: <https://niewyciezeni1918-2018.pl/nie/konkurs> (w zakładce konkurs)

Koordinator ogólnopolski: Rafał Pękała
rafal.pekala@ipn.gov.pl
tel. 22 581-85-66

Koordinator regionalny: Marcin Podemski
marcin.podemski@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 64

termin: rok szkolny 2019/2020

grupa docelowa: uczniowie i nauczyciele szkół podstawowych (klasy IV–VIII) oraz ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych

VI OKR „W kręgu poezji i prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbrück”

Ogólnopolski Konkurs Recytatorski „W kręgu poezji i prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbrück” jest szczególną formą upamiętniania polskich ofiar niemieckiego obozu koncentracyjnego dla kobiet w Ravensbrück. Eliminacje regionalne odbywają się w marcu w Poznaniu, Gala Finałowa – w kwietniu w Rudzie Śląskiej. Nagrodą główną dla wszystkich finalistów – uczestników Gali Finałowej oraz ich opiekunów jest wyjazd do Niemiec do „Miejsca Pamięci Przystrogi” w Ravensbrück. Dodatkową nagrodę dla wyróżniającego się uczestnika eliminacji regionalnych w Poznaniu stanowią warsztaty dziennikarskie w Radiu Poznań.

Koordinator ogólnopolski: Ewelina Małachowska
ewelina.malachowska@ipn.gov.pl
tel. 32 207 07 14

Koordinator regionalny: Agnieszka Kołodziejska
agnieszka.kolodziejska@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 55

termin: III – V 2020

grupa docelowa: uczniowie i nauczyciele szkół podstawowych (klasy VII–VIII) oraz ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych

„Policjanci w służbie historii”

Intencją organizatorów konkursu prowadzonego we współpracy z Komendą Główną Policji jest przywrócenie zbiorowej pamięci przedwojennych policjantów, których biogramy uwzględniają bohaterskie czyny, z ofiarą życia włącznie. Zadaniem uczestników jest zebranie informacji o policjancie, stworzenie krótkiego filmu o nim, a następnie zaprezentowanie jego sylwetki podczas żywej lekcji historii. Realizację zadania mają ułatwić warsztaty organizowane w każdym z oddziałów IPN. Obejmują one części: wykładową, źródłową i filmową. Na laureatów czeka m.in. wyjazd edukacyjny. Szczegółowe informacje dotyczące regulaminu, zapisów i terminów będą dostępne na stronie internetowej: <https://policjancihistorii.ipn.gov.pl/>

Koordynator ogólnopolski: dr Mateusz Marek
mateusz.marek@ipn.gov.pl
tel. 22 581 86 56

Koordynator regionalny: Piotr Orzechowski
piotr.orzechowski@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 53

termin: rok szkolny 2019/2020
grupa docelowa: uczniowie i nauczyciele klas mundurowych ze szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych

Organizatorzy: Instytut Pamięci Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwo Edukacji Narodowej

„Żołnierze w służbie historii”

Celem konkursu „Żołnierze w służbie historii” jest zainteresowanie młodzieży najnowszą historią Polski, a zwłaszcza dziejami oręża polskiego. Uczestnicy wykonują zadanie polegające na prezentacji miejsca pamięci wraz z sylwetką żołnierza mogącego, z uwagi na postawę bądź czyny, stanowić wzór do naśladowania. Realizację zadania ułatwią warsztaty organizowane w każdym z oddziałów IPN. Na laureatów czekają nagrody: wyjazd edukacyjny oraz nagroda finansowa. Szczegółowe informacje dotyczące regulaminu, zapisów i terminów będą dostępne na stronie internetowej: <https://zolnierzewhistorii.ipn.gov.pl>

Koordynator ogólnopolski: dr Mateusz Marek
mateusz.marek@ipn.gov.pl
tel. 22 581 86 56

Koordynator regionalny: Piotr Orzechowski
piotr.orzechowski@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 53

termin: rok szkolny 2019/2020
grupa docelowa: uczniowie i nauczyciele klas mundurowych ze szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych

Organizatorzy: Instytut Pamięci Narodowej, Ministerstwo Obrony Narodowej

LEKCJE,
WYKŁADY,
WARSZTATY

„Wizyta historyka”. Lekcje w szkołach

Nietypowe lekcje prowadzone w szkołach na terenie Wielkopolski i Ziemi Lubuskiej przez doświadczonych nauczycieli historii. W czasie półtoragodzinnych spotkań realizowane są tematy dotyczące istotnych wydarzeń XX wieku. Uczniowie poznają ciekawe materiały źródłowe, w tym ilustracyjne.

Tematy lekcji:

od września do listopada 2019

- **A jednak Wojna**
- **Polacy ratujący Żydów**

od połowy listopada do końca grudnia 2019:

- **Z flagą narodową przez najnowszą historię Polski**
- **Rok 1918. Niepodległość i zwycięskie powstanie**
- **Stan wojenny**

od stycznia do czerwca 2020:

- **Aparat represji Polski Ludowej wobec społeczeństwa polskiego**
- **Żołnierze niezłomni i komunistyczny aparat represji**
- **Podziemie niepodległościowe w latach 1944–1956**
- **Katyń 1940**
- **Poznański Czerwiec 1956**
- **Wydarzenia zielonogórskie z 30 maja 1960 r. na tle relacji Kościoła Katolickiego – PRL**

Koordinator: Katarzyna Książkowska
katarzyna.ksiazkowska@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 86

termin: rok szkolny 2019/2020

grupa docelowa: uczniowie i nauczyciele szkół podstawowych, ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych

„Na ziemiach piastowskich! Powojenne dzieje Ziemi Lubuskiej”

W czasie warsztatów z elementami wykładu uczniowie mogą dowiedzieć się, jak wyglądały początki tworzenia polskiej administracji na Ziemi Lubuskiej po II wojnie światowej. Przybliżamy im historię lokalną i zachęcamy do szukania korzeni własnych przodków. To właśnie na Ziemiach Zachodnich i Północnych po 1945 roku spotkali się ludzie z różnych stron, doświadczeni przez wojnę, którzy rozpoczęli nowy etap życia w miejscu dotychczas sobie nie znanym. Uczestnicy warsztatów poznają teksty źródłowe, zarówno historyczne, jak i współczesne.

Koordinator: Krzysztof Mazur
krzysztof.mazur@ipn.gov.pl
tel. 68 453 26 57

termin: rok szkolny 2019/2020
grupa docelowa: uczniowie i nauczyciele szkół podstawowych, ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych

„Tylko teczki? O zasobie archiwalnym IPN”

Co dokładnie kryje się w archiwach IPN? Czego tam szukać? Kto może korzystać z zasobu? Na te i wiele innych pytań związanych z działalnością IPN uczniowie poznają odpowiedź podczas spotkania z pracownikiem IPN w Zielonej Górze. Lekcja zawiera również elementy wiedzy o najnowszych dziejach Polski. Zajęcia proponujemy zarówno uczniom klas o profilu historycznym, dziennikarskim, jak i maturzystom przygotowującym się do egzaminu z wiedzy o społeczeństwie.

Koordinator: Krzysztof Mazur
krzysztof.mazur@ipn.gov.pl
tel. 68 453 26 57

termin: rok szkolny 2019/2020
grupa docelowa: uczniowie i nauczyciele szkół podstawowych (klasy VII–VIII), ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych

„Drzwi otwarte w IPN”

Zajęcia przygotowane z myślą o uczniach i studentach, prowadzone przez edukatorów i pracowników innych pionów poznańskiego Oddziału IPN. Wygłaszamy wykłady, prowadzimy warsztaty, oprowadzamy po Archiwum IPN. Podczas dwugodzinnych spotkań korzystamy z pomocy dydaktycznych stworzonych w IPN (m.in. tek oraz gier). Zajęcia odbywają się w siedzibie Instytutu, a oferta dostosowana jest do wieku oraz potrzeb grup nas odwiedzających.

Koordinator: Anna Chmielewska-Metka
anna.chmielewska-metka@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 52

termin: rok szkolny 2019/2020

grupa docelowa: uczniowie i nauczyciele szkół podstawowych, ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych, studenci

„Why is it so important? The lesson on modern Polish history for foreigners”/ ”Dlaczego to takie ważne? Lekcja współczesnej polskiej historii dla cudzoziemców”

Cudzoziemców – uczestników szkolnych i studenckich programów wymiany międzynarodowej zapraszamy do siedziby IPN na anglojęzyczne zajęcia prezentujące misję i działalność Instytutu, jego dorobek naukowy oraz najważniejsze projekty edukacyjne dotyczące współczesnej historii Polski.

Koordynator: Agnieszka Kołodziejska
agnieszka.kolodziejska@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 55

termin: rok szkolny 2019/2020
grupa docelowa: uczniowie i nauczyciele szkół podstawowych, ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych, studenci

VI Warsztaty Filmowe „Opowiem Twoją historię”

Uczestnicy warsztatów tworzą etiudy filmowe poświęcone poznańskim opozycjonistom z lat 70. i 80., pogłębiając w ten sposób wiedzę na temat najnowszej historii w ujęciu regionalnym. Popularyzują ją na forum gdańskiego Festiwalu Niepokorni Niezłomni Wyklęci, podczas którego prezentowane są zwycięskie filmy. Finaliści odwiedzają również Europejskie Centrum Solidarności w Gdańsku. Profesjonalnej pracy przy produkcji dokumentu filmowego uczą specjaliści, twórcy filmów. Doskonalić można przy tej okazji umiejętności pisania scenariusza, realizacji dźwięku, operowania kamerą, montażu filmu.

Filmy z poprzednich edycji warsztatów dostępne są w internecie na kanale IPN TV:

„Arkadiusz M. Kolporter”

<https://www.youtube.com/watch?v=epnLC1wPtPA>

„SB poświęcam...”

<https://www.youtube.com/watch?v=DEtoFtPZdwU>

„Solidarność. Droga moja...”

<https://www.youtube.com/watch?v=c2w0QikQJsU>

„Trener”

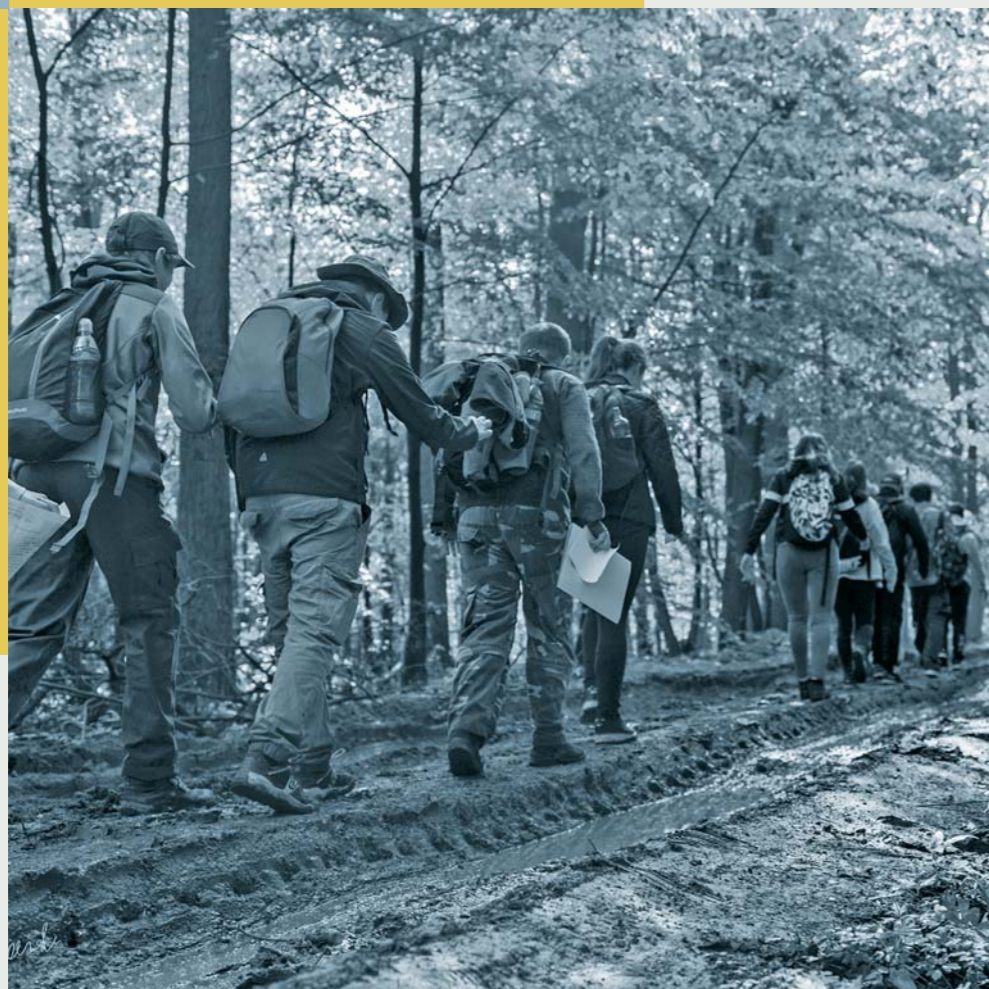
<https://www.youtube.com/watch?v=D2nnXAJtCj4>

Koordynator: Witold Sobócki
witold.sobocki@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 64

termin: X 2019 – VI 2020
grupa docelowa: szkoły ponadpodstawowe i ponagimnazjalne

Organizator: Fundacja „Sztuka i Edukacja Poznania”
Współorganizatorzy: Zarząd Regionu Wielkopolska NSZZ „Solidarność”, Europejskie Centrum Solidarności w Gdańsku, Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu

ZAJĘCIA TERENOWE

„Tramwajem przez historię najnowszą. Powstanie Wielkopolskie 1918–1919”. Lekcje terenowe

Do udziału w lekcjach terenowych prowadzonych m.in. w zabytkowym tramwaju zapraszamy zorganizowane grupy młodzieży wraz z opiekunami. Uczestnikom przybliżamy przebieg zwycięskiego Powstania oraz formy jego upamiętnienia w przestrzeni miejskiej. Zajęcia rozpoczynamy przy pomniku Powstańców Wielkopolskich, a kończymy na Starym Rynku w Poznaniu.

Koordynator: Witold Sobócki
witold.sobocki@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 64

termin: XI–XII 2019

grupa docelowa: uczniowie i nauczyciele szkół podstawowych, ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych

„Tramwajem przez historię najnowszą. Poznański Czerwiec 1956”. Lekcje terenowe

Podczas cieszących się od lat nieustającym powodzeniem lekcji terenowych o pierwszym masowym buncie robotników w PRL grupy młodzieży wraz z opiekunami poznają miejsca związane z poznańskim „czarnym czwartkiem”, zwiedzają też poświęcone Poznańskiemu Czerwcowi Muzeum. Trasa przejazdu wiedzie od pętli tramwajowej na poznańskim Dębcu do ul. Fredry.

Koordynator: Witold Sobócki
witold.sobocki@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 64

termin: IV–VI 2020

grupa docelowa: uczniowie i nauczyciele szkół podstawowych, ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych

„Tramwajem przez historię najnowszą. Wrzesień 1939”. Lekcje terenowe

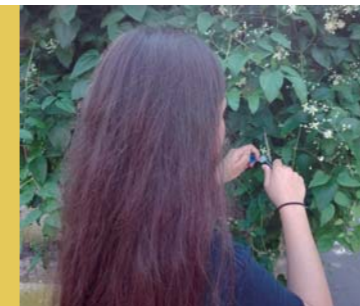
Lekcje przeznaczone dla grup zorganizowanych. Ich uczestnicy w rocznicę wybuchu II wojny światowej uczczą pamięć jej ofiar. Wspólną podróż przez historię września 1939 roku rozpoczynamy na poznańskim Dębcu przy ulicy Bluszczowej, następnie z przystanku przy ul. Wspólnej jedziemy ulicami Poznania zabytkowym tramwajem. Lekcje kończą się będą na Cmentarzu Komunalnym Miłostowo przy zbiorowej mogile ofiar II nalotów niemieckich z 1 września 1939 r.

Koordynator: Katarzyna Książkowska
katarzyna.ksiazkowska@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 86

termin: IX–X 2019

grupa docelowa: uczniowie i nauczyciele szkół podstawowych, ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych

„W rocznicę wybuchu II wojny światowej – geocaching”. Gra terenowa

W ramach współpracy z portalem opencaching.pl zapraszamy do wzięcia udziału w geocachingu. Geocaching to gra terenowa, której uczestnicy przy pomocy urządzeń GPS szukają ukrytych pojemników – „skrzynek”. Wiodącym tematem naszego projektu jest II wojna światowa. Specjalnie do jego potrzeb przygotowujemy „skrzynki” i rozlokowujemy je w różnych punktach Poznania i okolic. Zapraszamy na inaugurację projektu, która odbędzie się w Muzeum Martyrologii Wielkopolan – Forcie VII w Poznaniu.

Koordynator: Witold Sobócki
witold.sobocki@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 64

termin: IX 2019

grupa docelowa: młodzież powyżej 16 roku życia, dorośli

<https://poznan.ipn.gov.pl/pl7/aktualnosci/74485%2CGeocaching-80-rocznica-wybuchu-II-wojny-swiatowej-Poznan-21-wrzesnia-2019.html>

RAJDY

II Wielkopolski Rajd Szlakiem Policji Państwowej II RP

Celem rajdu jest upamiętnienie funkcjonariuszy Polskiej Policji Państwowej II RP z Wielkopolski, którzy po napaści ZSRR na Polskę we wrześniu 1939 roku dostali się do niewoli sowieckiej i w 1940 roku zostali zamordowani przez NKWD w Twerze. Rajd ma charakter pieszego marszu po lesie połączonego z elementami gry terenowej i surwiwalu. Uczestnicy wykonywać będą zadania inspirowane pracą funkcjonariuszy Policji z okresu II Rzeczypospolitej. Do rozwiązania będą liczne zagadki, a do pokonania terenowe przeszkody. Najlepsze zespoły otrzymają nagrody rzeczowe. Rajd zakończą apel pamięci i rekonstrukcja historyczna.

Koordinator: Tomasz Cieślak
 tomasz.cieslak@ipn.gov.pl
 tel. 61 835 69 53

termin: V/VI 2020
grupa docelowa: uczniowie i nauczyciele ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych
trasa Słupia - Witaszyce 8 km

Organizatorzy: Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu, Komenda Powiatowa Policji w Jarocinie

VII Rajd Szlakiem Żołnierzy Wyklętych w Wielkopolsce im. kpt. Jana Kempiańskiego „Błyska” oraz por. Kazimierza Skalskiego „Zapory”

Zapraszamy młodzież do udziału w rajdzie upamiętniającym żołnierzy Wielkopolskiej Samodzielnej Grupy Ochotniczej „Warta” oraz Konspiracyjnego Wojska Polskiego, który odbędzie się w związanych z tymi formacjami lasach Taczanowskich. Na tym terenie działał także oddział partyzancki kpt. Jana Kempiańskiego „Błyska”. Rajd ma charakter pieszego marszu terenowego zawierającego elementy surwiwalu, połączonego z rozwiązywaniem zadań sprawdzających wiedzę historyczną oraz znajomość terenu. Patrole (maks. 10 osób), zaopatrzone w materiały edukacyjne, pokonują kilkukilometrową leśną trasę, na której mogą m.in. wpaść w zasadzkę przygotowaną przez funkcjonariuszy UB i NKWD, zostać wylegitymowane przez lotne patrole partyzantów. Uczestnicy poznają też podstawy kursu pierwszej pomocy. Rajd kończy się specjalnymi pokazami grup rekonstrukcyjnych, które przybliżają zgromadzonym wybrany epizod z najnowszej historii Polski. Zwycięskie drużyny otrzymują nagrody, a wszyscy uczestnicy upominki.

Koordynator: Tomasz Cieślak
tomasz.cieslak@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 53

termin: V 2020
grupa docelowa: uczniowie i nauczyciele szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych
trasa leśna 10 km lasy Taczanowskie

Organizatorzy: Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu, Stowarzyszenie „Dolina Giszki” w Sownie Błotnej, Polskie Towarzystwo Historyczne w Pleszewie, Drużyna Tradycji 70. Pułku Piechoty w Pleszewie

III Wielkopolski Rajd Konny szlakiem 3. Pułku Ułanów Wielkopolskich

Wszystkich miłośników polskich formacji kawaleryjskich zapraszamy do udziału w pokazach i uroczystościach, które towarzyszyć będą III Rajdowi Konnemu szlakiem 3. Pułku Ułanów Wielkopolskich. Celem rajdu jest uczczenie Powstańców Wielkopolskich walczących w latach 1918–1919 na froncie północnym Powstania. Podczas kilkudniowego rajdu ubrani w historyczne mundury ułani odwiedzają miasta związane z walkami Powstania Wielkopolskiego. Swoje umiejętności kawaleryjskie prezentują m.in. w: Gnieźnie, Zdziechowej, Trzemesznie, Mogilnie, Żninie i Szubinie, gdzie spotykają się z młodzieżą szkolną, mieszkańcami i władzami samorządowymi. Jest to wyjątkowa okazja do bliższego kontaktu z historią regionalną, Powstaniem Wielkopolskim oraz grupami rekonstrukcji historycznej.

Koordynatorzy: Tomasz Cieślak
tomasz.cieslak@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 53

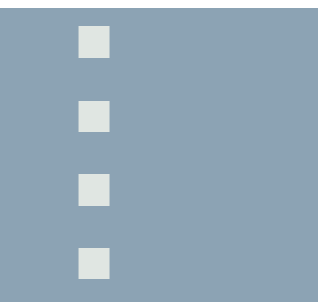
Paweł Kochański
pawel.kochanski@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 70

termin: VI 2020

grupa docelowa: uczniowie i nauczyciele szkół podstawowych, ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych

Organizatorzy: Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu, Stowarzyszenie Polski Klub Kawaleryjski

„Ścieżkami historii. Wielkopole w wojnie polsko-bolszewickiej”. Rajd rowerowy

Z okazji 100. rocznicy zwycięskiej Bitwy Warszawskiej zapraszamy do udziału w rajdzie rowerowym, podczas którego uczestnicy poznają losy Wielkopolan walczących w wojnie polsko-bolszewickiej 1919–1921.

Koordynator: Witold Sobócki
tel. 61 835 69 64
witold.sobocki@ipn.gov.pl

termin: lato 2020
grupa docelowa: młodzież powyżej 13. roku życia, dorośli

POKAZY FILMOWE

„Historia na dużym ekranie”. Pokazy w Poznaniu

Zorganizowane grupy młodzieży zapraszamy na specjalnie przygotowane pokazy filmowe. Wyświetlenie każdego filmu poprzedza wprowadzająca w tematykę prelekcja pracownika Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej IPN. Zgłoszenia (zawierające dane nauczyciela, numer telefonu, liczbę uczniów oraz opiekunów) prosimy nadsyłać pocztą elektroniczną. Szczegółowy harmonogram pokazów w kinie Rialto w Poznaniu będzie dostępny i uaktualniany na stronie internetowej <https://poznan.ipn.gov.pl/>

Terminy pokazów:

- 18 X 2019 – „Operacja Tannenberg” (reż. A. Piasek-Bosacka)
- 14 II 2020 – „Wojna polsko-bolszewicka” (reż. J. Hoffman)
- 21 IV 2020 – „Katyń” (reż. A. Wajda)

Koordinator: Witold Sobócki (Poznań)
witold.sobocki@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 64

termin: rok szkolny 2019/2020

grupa docelowa: uczniowie i nauczyciele szkół podstawowych, ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych

AKCJE SPOŁECZNE,
ROCZNICE,
OBCHODY

XI akcja medialno-edukacyjna „Zapal znicz pamięci”

Po upływie 80. lat od momentu napaści Niemiec na Polskę i rozpoczęcia realizacji bezwzględnego planu eksterminacji polskich elit zachęcamy do zapalenia w niedzielę 27 października 2019 r. zniczy pamięci w miejscach egzekucji i niemieckiego terroru na ziemiach wcielonych w czasie wojny do III Rzeszy Niemieckiej. Listy takich miejsc można znaleźć na stronie:

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosc/59452%2CAkcja-edukacyjna-Zapal-znicz-pamieci-14-pazdziernika-2018.html>.

Akcja objęta jest patronatem portalu www.dzieje.pl. Zachęcamy do udokumentowania swojego uczestnictwa w akcji i wysłania zdjęcia z krótkim opisem na jeden z adresów: znicz@radiopoznan.pl lub znicz@dzieje.pl.

W ramach akcji przypominamy o Polakach zamordowanych w pierwszych miesiącach okupacji niemieckiej 1939 r. i w kolejnych latach w Wielkopolsce, na Pomorzu, Kujawach, Śląsku i Ziemi Łódzkiej. Tylko do końca 1939 r. Niemcy zamordowali tu ok. 40 tysięcy przedstawicieli polskich elit. Finałem akcji „Zapal znicz pamięci” jest jesienny „Koncert Zaduszkowy. Pamiętamy” w Teatrze Muzycznym w Poznaniu. Akcja jest wspólną inicjatywą pięciu oddziałów IPN oraz Programu I Polskiego Radia, regionalnych rozgłośni radiowych Polskiego Radia z Poznania, Bydgoszczy, Katowic, Łodzi oraz Gdańska, a więc objęty nią zostanie cały obszar ziem polskich wcielonych do Rzeszy podczas II wojny światowej

Koordinator: Marta Szczesiak-Ślusarek
marta.szczesiak@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 57

termin: X 2020

grupa docelowa: uczniowie i nauczyciele szkół podstawowych, ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych, dorośli

Mundur majora Pułku Szwoleżerów im. Józefa Piłsudskiego, wydobyty podczas ekshumacji w Katyniu. Fot. Archiwum IPN

Drewniane krzyże na grobach ofiar w Katyniu. Fot. Archiwum IPN

IV Wielkopolskie Forum Pamięci Narodowej

Główny temat IV Forum Pamięci to „Wielkopolskie w dołach śmierci. Katyń 1940 – Prawda i Pamięć”. W ramach nadchodzących obchodów 80. rocznicy Zbrodni Katyńskiej do udziału w Forum zapraszamy stowarzyszenia, organizacje i instytucje, które zajmują się prowadzeniem działalności edukacyjnej oraz upamiętnieniem osób i wydarzeń z najnowszej historii Polski. Przedstawimy ofertę instytucji, stowarzyszeń i organizacji zajmujących się Zbrodnią Katyńską i upamiętniających jej ofiary, zapewnimy ponadto możliwość zaprezentowania swojego stowarzyszenia, wymiany doświadczeń i nawiązania współpracy z przedstawicielami innych środowisk patriotycznych prowadzących działalność edukacyjną.

W programie przewidzieliśmy projekcje filmów, wystawę, spotkania z autorami książek, wykłady i dyskusje panelowe o II wojnie światowej ze szczególnym uwzględnieniem losów Wielkopolan po 17 września 1939 r.

Koordynator: Tomasz Cieślak
tomasz.cieslak@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 53

termin: wiosna 2020

grupa docelowa: uczniowie i nauczyciele szkół podstawowych, ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych, dorośli

Cykl „Konferencje dla młodzieży”

Pierwsza konferencja dla młodzieży „Rok ‘89 oczami młodego pokolenia” związana była z rocznicą wyborów czerwcowych z 1989 roku i odbyła się 3 czerwca 2019 r. Serdecznie zapraszamy młodzież do udziału w kolejnych konferencjach rocznicowych. Uczestnikami i prelegentami mogą zostać sami uczniowie, którzy wystąpią jednocześnie w roli prowadzących i wygłaszających przygotowane przez siebie wystąpienia panelowe. Konferencje są podzielone na panele tematyczne.

terminy:

Konferencja dla młodzieży „Wrzesień 1939 roku 80 lat później” – 30 IX 2019

Konferencja dla młodzieży „Katyń 1940” – IV 2020

Koordynator: Katarzyna Książkowska

katarzyna.ksiazkowska@ipn.gov.pl

tel. 61 835 69 86

grupa docelowa: uczniowie i nauczyciele szkół podstawowych (kl. VII–VIII), ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych

Organizatorzy: Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu, Prywatne Liceum Ogólnokształcące KOSSAKA.

VI Katyński Marsz Cieni w Wolsztynie

W związku z rocznicą Zbrodni Katyńskiej, w hołdzie Polakom pomordowanym na Wschodzie, w kwietniu 2020 roku ulicami Wolsztyna przejdzie VI Katyński Marsz Cieni. Tradycyjnie blisko 100 rekonstruktorów z całej Polski w historycznych mundurach zainscenizuje ostatni etap Golgoty Wschodu. Do udziału w wydarzeniu zapraszamy wszystkich, którzy pragną oddać hołd ofiarom tej straszliwej zbrodni. Uczestnicy zostaną przetransportowani wagonami kolejowymi na stację Gniazdo-wo – miejsce kaźni, gdzie zostanie przedstawiona symboliczna scena mordu – rozładunek jeńców i śmierć strzałem w tył głowy.

Koordynator: Marta Szczesiak-Ślusarek

marta.szczesiak@ipn.gov.pl

tel. 61 835 69 57

termin: IV 2020

grupa docelowa: uczniowie i nauczyciele szkół podstawowych, ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych, dorośli

„PRZYSTANEK
HISTORIA”
W POZNANIU,
ZIELONEJ GÓRZE
I LESZNIE

„Przystanek Historia” w Radiu Poznań

Miłośników historii i regionu zapraszamy do Radia Poznań na cykliczne spotkania z historią. W studiu im. Krzysztofa Komedy Radia Poznań przy ul. Berwińskiego 5 w Poznaniu gościmy świadków historii, autorów książek, prezentujemy także najnowsze publikacje IPN i umożliwiamy dyskusje na tematy związane z historią Polski. Informacje o bieżących spotkaniach można znaleźć na stronie: <http://poznan.ipn.gov.pl>

Spotkania otwarte odbywają się również w:

Siedziba IPN w Poznaniu
ul. Rolna 45a

Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu
pl. Wolności 19

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze
al. Wojska Polskiego 9

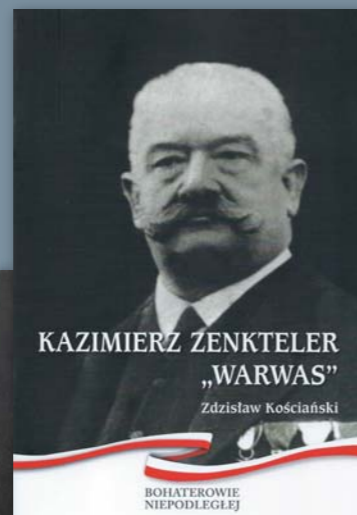
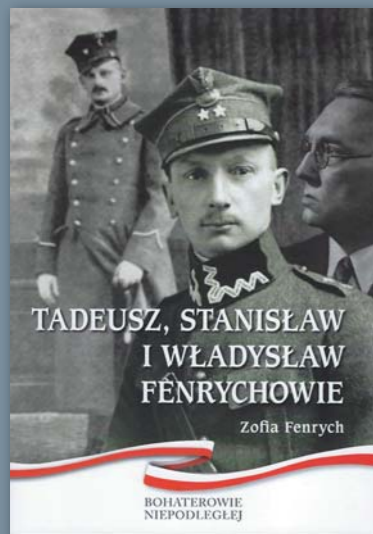
Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Grochowiaka w Lesznie
ul. Bolesława Chrobrego 3

Koordynator: Marta Szczesiak-Ślusarek
marta.szczesiak@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 57

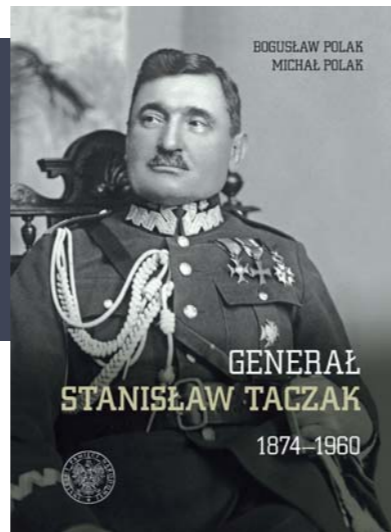
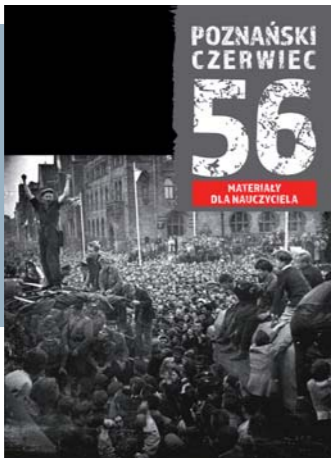
termin: rok szkolny 2019/2020

grupa docelowa: uczniowie i nauczyciele szkół podstawowych, ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych, dorośli

WYDAWNICTWA,
PORTALE
INTERNETOWE,
WYSTAWY

WYDAWNICTWA

NOWOŚĆ: Teka edukacyjna „Poznański Czerwiec 1956”

Zachęcamy do zapoznania się z najnowszymi materiałami edukacyjnymi przygotowanymi na temat Poznańskiego Czerwca przez Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej IPN w Poznaniu. W tece edukacyjnej można znaleźć eseje historyczne, liczne dokumenty, w tym zdjęcia, a także scenariusze lekcji i ćwiczenia dla nauczycieli i uczniów.

Publikacje poświęcone Powstaniu Wielkopolskiemu. Broszury z serii „Bohaterowie Niepodległej”:

Tadeusz, Stanisław i Władysław Fenrychowie, Zofia Fenrych
Ppłk dypl. Józef Skrzydlewski, Zdzisław Kościański
Ppłk Kazimierz Zenkteler, Zdzisław Kościański
Maria, Jan, Wincenty i Ireneusz Wierzejewscy, Wawrzyniec Wierzejewski

Generał Stanisław Taczak 1874–1960

Bogusław Polak, Michał Polak, Poznań–Warszawa 2019, 352 s., ISBN: 978-83-8098-606-0

Album prezentuje sylwetkę Stanisława Taczaka, pierwszego głównodowodzącego powstania wielkopolskiego. Część albumową, złożoną z kilkuset zdjęć, poprzedza esej biograficzny o generale.

Koleje życia Stanisława Taczaka (1874–1960) są niezwykle ciekawe. Inżynier hutnik, niedoszły ksiądz, w momencie próby podczas walk o Niepodległą przywdział mundur polskiego żołnierza, któremu pozostał wierny przez całe życie. 28 grudnia 1918 r. Komisarjat Naczelnej Rady Ludowej wyznaczył go na tymczasowego dowódcę powstania w Wielkopolsce. Dziewiętnaście dni pracy Sztabu Dowództwa Głównego (od 28 grudnia 1918 do 15 stycznia 1919 r.) pod kierunkiem Stanisława Taczaka to najważniejszy okres powstania wielkopolskiego, który wpłynął na zwycięski finał tego zrywu. Efekty działalności pierwszego głównodowodzącego przeszły bowiem wszelkie oczekiwania.

Nowe perspektywy badawcze w transnarodowej historii komunizmu w Europie Środkowo-Wschodniej

redakcja naukowa Krzysztof Brzechczyn, Poznań–Warszawa 2019, 328 s., ISBN: 978-83-8098-592-6 Seria wydawnicza „Studia i Materiały Poznańskiego IPN”, t. 47
W książce – z transnarodowej perspektywy – przedstawione są badania nad różnymi wymiarami historii komunizmu w poszczególnych krajach Europy Środkowo-Wschodniej. W pierwszych trzech rozdziałach przedstawiono polityczne, ekonomiczne i kulturowe aspekty komunistycznej przeszłości naszego regionu Europy. W czwartej części zamieszczono między innymi analizy współpracy między zachodnimi ruchami pokojowymi a wschodnimi dysydentami oraz rozmaite formy kontestacji społecznej, a w ostatniej – artykuły dotyczące studiów nad zbiorową pamięcią historyczną.

PUBLIKACJE IPN DOSTĘPNE NA STRONIE INTERNETOWEJ

<https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/nowosci-wydawnicze-ipn/27357%2CNowosci-wydawnicze.html>

PORTALE INTERNETOWE IPN Z ADRESAMI STRON

Strona główna – www.ipn.gov.pl

1 września '39 17 września '39 – <http://1wrzesnia39.pl/>

Katyń 1940 – <https://katyn.ipn.gov.pl/>

Czerwiec '56 – <https://czerwiec56.ipn.gov.pl/>

Rok 1989 – <http://rok1989.pl/>

Powstanie Wielkopolskie – <https://pw.ipn.gov.pl/>

Solidarność Walcząca w dokumentach – <https://sw.ipn.gov.pl/>

Pierwsza pielgrzymka papieża Jana Pawła II do Polski w dokumentach zasobu IPN
<https://ipn.gov.pl/pl/edukacja-1/portale-tematyczne/72400%2CPierwsza-pielgrzymka-papieza-Jana-Pawla-II-do-Polski-w-dokumentach-zasobu-IPN.html>

Moja Niepodległa – www.mojaniepodlegla.pl

Wolne Związki Zawodowe 1978–1980 – <https://wzz.ipn.gov.pl/>

Marzec 1968 – <http://marzec1968.pl/>

„Operacja polska” NKWD 1937–1938 – www.operacja-polska.pl

III pielgrzymka papieża Jana Pawła II do Polski w dokumentach zasobu IPN –
<https://ipn.gov.pl/pl/edukacja-1/portale-tematyczne/40537%2CIII-pielgrzymka-papieza-Jana-Pawla-II-do-Polski-w-dokumentach-zasobu-IPN.html>

Feliks Selmanowicz „Zagończyk” – <https://ipn.gov.pl/zag/>

Sfałszowane wybory do Sejmu – 19 stycznia 1947 – <http://wybory1947.pl/>

Od niepodległości do niepodległości – www.polska1918-89.pl

Danuta Siedzikówna „Inka” – <https://inka.ipn.gov.pl/>

Polskie podziemie – <https://zkr.ipn.gov.pl/>

Oblawa Augustowska – <http://oblawaaugustowska.pl/>

Wilcze tropy – <https://wilczetropy.ipn.gov.pl/>

Biuro Poszukiwań i Identyfikacji IPN – <https://poszukiwania.ipn.gov.pl>

Zbrodnia wołyńska – <http://zbrodniawolynska.pl/>

Truthaboutcamps W imię prawdy historycznej – <https://truthaboutcamps.eu/>

Martyrologia wsi polskich – <http://martyrologiawsipolskich.pl/>

Gen. Leopold Okulicki – <https://okulicki.ipn.gov.pl/>

Czerwiec '76 – <https://czerwiec76.ipn.gov.pl/>

Polacy ratujący Żydów – www.zyciezazycie.pl

Życie za życie – <http://zyciezazycie.pl/>

Grudzień '76 – <https://grudzien70.ipn.gov.pl/>

Kultura niezależna – <http://kultura-niezalezna.pl/>

Stefan Korboński – <https://korbonski.ipn.gov.pl/>

Ks. Jerzy Popiełuszko – <https://popieluszko.ipn.gov.pl/>

Sierpień 1980 – <http://sierpien1980.pl/>

Grudzień 1981 – <http://13grudnia81.pl/>

Rotmistrz Witold Pilecki – <https://pilecki.ipn.gov.pl/>

Śladami zbrodni – <https://slady.ipn.gov.pl/>

Różaniec znaleziony przy jednej z ofiar ekshumowanej w Katyniu.
Fot. Archiwum IPN

WYSTAWY

W tym roku szkolnym polecamy następujące wystawy:

Powstanie Wielkopolskie 1918–1919

Na planszach wystawy przedstawiono najważniejsze zagadnienia związane z Powstaniem: jego genezę (z uwypukleniem tworzenia się w XIX i na początku XX wieku nowoczesnego narodu, akcentującego solidaryzm wszystkich polskich warstw społecznych z terenu Prowincji Poznańskiej), wybuch Powstania (z podkreśleniem jego spontaniczności związanej z przyjazdem do Poznania Ignacego Jana Paderewskiego), a także jego przebieg, tak od strony militarnej, jak i dyplomatycznej. Ostatnia plansza jest próbą bilansu Powstania i wkładu Wielkopolan w walki o granice całej Rzeczypospolitej.

(12 jednostronnych plansz o wymiarach 100 x 140 cm)

Ukradzione dzieciństwo

Ekspozycja dotyczy okresu międzywojennego i lat II wojny światowej. Pokazuje, jak wyglądało życie dzieci, a także jak zmieniło się w czasie wojny. Okres dzieciństwa, który został brutalnie przerwany przez politykę terroru prowadzoną przez okupantów, pozostawił w życiu setek tysięcy dzieci ogromną traumę. Ekspozycja odnosi się do losów dzieci z różnych mniejszości narodowych w tym: Żydów, Romów, Ukraińców, Białorusinów, Poleszuków, Karaimów, Ormian, Hucułów, a także do traumatycznych przeżyć związanych z gettem, obozem, przymusową pracą, deportacjami, egzekucjami itd. Ekspozycja została przygotowana przez Oddział IPN w Warszawie.

(24 dwustronne plansze o wymiarach 100 x 160 cm)

Zapomniane ogniwo. Konspiracja młodzieżowa na ziemiach polskich w latach 1944–1956

Podstawowym założeniem wystawy jest ukazanie, zwłaszcza młodym odbiorcom losów ich rówieśników, zwykłych – niezwykłych osób, które w okresie stalinowskim zdecydowały się podjąć asymetryczną walkę z totalitarnym systemem. Ekspozycja składa się z dwóch zasadniczych części: wprowadzającej (ogólnej) – stanowiącej próbę ukazania zbiorowego portretu konspiracji młodzieżowej lat 1944/1945–1956 oraz szczegółowej (biograficznej) – przedstawiającej wybrane sylwetki osób bezpośrednio zaangażowanych w działalność konspiracyjną.

(25 plansz dwustronnych o wymiarach 100 x 120 cm)

Zbrodnia Katyńska. Wielkopole w dołach śmierci Katynia, Charkowa i Miednoje

Ekspozycja, oprócz ogólnych kwestii dotyczących Zbrodni Katyńskiej, jak sojusz przeciw Polsce dwóch ościennych mocarstw, opis uruchamiania sowieckiej machiny zbrodni wiosną 1940 roku czy wreszcie sprawę kłamstwa katyńskiego, posiada również mocno rozbudowany wątek wielkopolski. Przedstawiono w nim sylwetki Wielkopolan zamordowanych w lesie katyńskim i więzieniach NWKD w Charkowie i Kalininie. Znaleźli się wśród nich ziemianie, urzędnicy państwowi, nauczyciele, wojskowi i osoby tzw. wolnych zawodów, którzy poprzez urodzenie, pracę bądź studia związani byli z Wielkopolską. Na unikalnych, często nigdzie dotąd nie publikowanych zdjęciach ukazano ich życie rodzinne i zawodowe, a także korespondencję sianą do najbliższych z obozów jenieckich Kozielska, Starobielska i Ostaszkowa.

(18 plansz dwustronnych 120 x 140 cm)

Wypożyczymy wystawy historyczne, zachęcając Państwa do tworzenia własnej oprawy artystycznej ekspozycji i podejmowania działań edukacyjnych związanych z ich tematyką.

WYSTAWY ELEMENTARNE

Celem projektu „Wystawy elementarne IPN” jest przygotowanie wystaw, których narracja skupiona jest na kwestiach podstawowych i ważnych dla polskiego społeczeństwa. Wystawy udostępniamy na stronie internetowej gotowe do pobrania i wydrukowania (w formatach A3 i B1) przez instytucje, szkoły i osoby fizyczne.

Poznański Czerwiec '56

Wystawa Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej IPN w Poznaniu. W przystępny sposób przedstawia najważniejsze zagadnienia związane z buntem poznańskich robotników z 28 czerwca 1956 r (13 plasz)

Krok ku wolności. Protesty robotnicze w czerwcu 1976 r.

Wystawa przygotowana przez Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Lublinie i delegaturę IPN w Radomiu. (12 plasz)

Sąsiedzka krew. Ludobójstwo wołyńsko-galicyskie 1943–1945

Wystawę przygotowało Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej w Lublinie. Zawiera podstawowe informacje na temat zbrodni dokonanej na Polakach w 1943 roku przez ukraińskich nacjonalistów. (14 plasz)

Żołnierze Wyklęci. Podziemie niepodległościowe 1944–1963

Wystawa przygotowana przez Biuro Edukacji Narodowej. (15 plasz)

Wystawy OBEN IPN w Poznaniu

1. Odzyskanie Niepodległości
  - „Ojcowie Niepodległości” (wystawa dwujęzyczna polsko-angielska)
  - „Powstanie Wielkopolskie 1918–1919”
2. II wojna światowa
  - „Polska Walcząca” (wystawa dwujęzyczna polsko-angielska)
  - „Powstanie Warszawskie”
  - „Sowieckie piekło 1939–1956”
  - „Ukradzione dzieciństwo”
  - „Wypędzeni 1939...” (wystawa dwujęzyczna polsko-niemiecka)
  - „Zagłada wielkopolskich elit 1939–1941”
  - „Zbrodnia Katyńska”
  - „Zbrodnia Katyńska. Wielkopole w dołach śmierci Katynia, Charkowa i Miednoje” (wystawa dwujęzyczna polsko-angielska)
  - „Życie codzienne w okupowanej Wielkopolsce”
3. Okres 1944–1956
  - „Dekret o reformie rolnej 6 IX 1944 r. Dokumenty i świadectwa z czasu wygnania”
  - „Milcząc, wołają”
  - „Poznański Czerwiec '56” (wystawa internetowa, z możliwością pobrania i wydrukowania we własnym zakresie)
  - „Rozstrzelane Miasta. Poznań – Budapeszt 1956” (wystawa w języku polskim, angielskim i węgierskim)
  - „Śladami zbrodni. Centralne Więzienie Rawicz 1945–1956”
  - „Wolności! Chleba! Poznański Czerwiec 1956 w fotografii”
  - „Zaplute karty reakcji. Polskie Podziemie Niepodległościowe w latach 1944–1956”
  - „Zapomniane ogniwo. Konspiracja młodzieżowa na ziemiach polskich w latach 1944–1956”
  - „Żądamy wypuszczenia aresztowanych kolegów z Krakowa! Protest studentów poznańskich z 13 maja 1946 r.” (wystawa dwujęzyczna polsko-angielska)
4. Okres 1956–1980
  - „Sacrum Poloniae Millennium w archidiecezji poznańskiej” (wystawa dwujęzyczna polsko-angielska)
  - „Zielona Góra 30 maja 1960 r. W obronie Domu Katolickiego”

5. Okres 1980–1989

- „Konfederacja Polski Niepodległej w Poznaniu”
- „NSZZ „Solidarność” i opozycja demokratyczna w Wielkopolsce 1980–1990”
- „Pielgrzym nadziei. Jan Paweł II na ziemi wielkopolskiej 1979 – 1983 – 1997 – 1999”
- „Plastyka niezależna 1976–1989”
- „Solidarni z Rumunią” (wystawa w języku polskim, angielskim i rumuńskim)
- „W obronie pamięci. Pomnik Poznańskiego Czerwca 1956”
- „Wielkopolska w cieniu WRON-y”

6. Wystawy monograficzne i biograficzne

- „Da mihianimas, caeteratolle. Arcybiskup Antoni Baraniak 1904–1977”
- „Dobry pasterz w trudnych czasach. Arcybiskup Walenty Dymek 1888–1956”
- „Europa w rodzinie. Ziemiaństwo polskie w XX wieku” (wystawa w języku polskim, angielskim i francuskim)
- „Polski gen wolności”
- „Sługa Boży ks. Jerzy Popiełuszko (1947–1984)”
- „Wobec opresji. Zmagania o godność, wolność i sprawiedliwość”, „Pisz życie światłami zawsze”

<https://poznan.ipn.gov.pl/pl7/edukacja/wystawy/24554%2CWystawy-Oddzialu-IPN-w-Poznaniu-wykaz.html>

Koordynator: Marcin Podemski
marcin.podemski@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 64

termin: rok szkolny 2019/2020

grupa docelowa: uczniowie i nauczyciele szkół podstawowych, ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych, dorośli

MULTIMEDIA

„4 czerwca 1989. Z nadzieją ku wolności. Infografiki o wyborach parlamentarnych z 1989 roku”

W związku z 30. rocznicą wyborów do parlamentu PRL z czerwca 1989 roku Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej w Poznaniu przygotowało infografiki, w których ujęte zostały podstawowe fakty dotyczące organizacji i przebiegu wyborów, z uszczegółowieniem informacji na temat ówczesnego województwa poznańskiego.

4 czerwca 1989. Z nadzieją ku wolności. Infografiki na temat wyborów parlamentarnych w 1989 roku

<https://ipn.gov.pl/pl/multimedia-1/72550%2C4-czerwca-1989-Z-nadzieja-ku-wolnosci-Infografiki-na-temat-wyborow-parlamentarny.html>

Książeczka z hymnem państwowym Rzeczypospolitej Polskiej do samodzielnego wydrukowania i złożenia

<https://poznan.ipn.gov.pl/pl7/aktualnosci/61321%2CJesli-brakuje-Ci-slow-wydrucuj-ksiazeczke-z-tekstem-hymnu-narodowego.html>

Układanka „Powstanie Wielkopolskie. Symbole zwycięskiego powstania”

<https://poznan.ipn.gov.pl/pl7/aktualnosci/63790%2CUkladanka-Powstanie-Wielkopolskie-Symbole-zwycieskiego-powstania.html>

Spot poznańskiego oddziału IPN o Powstaniu Wielkopolskim Pamiętajmy!

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/63829%2CSpot-poznanskiego-oddzialu-IPN-o-Powstaniu-Wielkopolskim.html>

Teka edukacyjna „Poznański Czerwiec 1956”

**Instytut Pamięci Narodowej –
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu**
Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej w Poznaniu
ul. Rolna 45a, 61-487 Poznań

<https://poznan.ipn.gov.pl/pl7/edukacja/35798%2COddzialowe-Biuro-Edukacji-Narodowej-w-Poznaniu.html>

Naczelnik

Marta Szczesiak-Ślusarek
marta.szczesiak@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 57

Sekretariat

Monika Podobińska
monika.podobinska@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 69
faks 61 835 69 65

Pracownicy

Anna Chmielewska-Metka
anna.chmielewska-metka@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 52

Krzysztof Mazur (Zielona Góra)
krzysztof.mazur@ipn.gov.pl
tel. 68 453 26 57

Tomasz Cieślak
tomasz.cieslak@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 53

Piotr Orzechowski
piotr.orzechowski@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 53

Agnieszka Kołodziejska
agnieszka.kolodziejska@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 55

Marcin Podemski
marcin.podemski@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 64

Katarzyna Książkowska
katarzyna.ksiazkowska@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 86

Witold Sobócki
witold.sobocki@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 64

**INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ**

Oddział w Poznaniu